

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/187/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116225478
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8116225478.4

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci navrhovateľky B.. H. O., rod. B., nar. X.XX.XXXX, bytom Q. C. A. XX, zastúpená JUDr. Martinou Kožárovou Jenčovou, advokátkou, Slovenská 69, Prešov, proti manželovi W. O., nar. XX.X.XXXX, bytom Q. C. A. XX, zastúpený JUDr. Danielom Boľanovským, advokátom, Slovenská 69, Prešov, v konaní o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k maloletým deťom W. O., nar. X.X.XXXX a W. O., nar. XX.X.XXXX, o neodkladnom opatrení, o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 30P/509/2016-179 zo dňa 12.9.2019 takto

rozhodol:

I. Mení uznesenie tak, že sa mal. W. a W. dočasne zverujú do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

II. Striedavá osobná starostlivosť sa bude realizovať tak, že mal. deti budú v osobnej starostlivosti matky od piatka párneho týždňa od 16.00 hod. do piatka nasledujúceho nepárneho týždňa do 16.00 hod. a v osobnej starostlivosti otca od piatka nepárneho týždňa od 16.00 hod. do piatka nasledujúceho párneho týždňa do 16.00 hod.

III. Každý z rodičov prevezme mal. deti na výkon svojej osobnej starostlivosti v stanovenom čase v mieste bydliska odovzdávajúceho rodiča, ktorý ich odovzdá preberajúcemu rodičovi.

IV. Toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

V. Dáva podnet súdu prvej inštancie na postup podľa § 37, ods. 2, písm. a/ Zákona o rodine.

odôvodnenie:

Predmet konania

1. Návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia matka maloletého žiadala, aby súd predbežne zveril mal. deti do jej osobnej starostlivosti, určil výživné a upravil styk mal. s otcom.

Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) rozhodol cit.:

„návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietá.“

3. Poukázal na to, že nie sú splnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým matka žiada, aby súd zveril maloletého W. a W. do jej osobnej starostlivosti. Zo zákonného ustanovenia vyplýva, že pre vydanie neodkladného opatrenia je potrebné, aby bola splnená podmienka, že je potrebné neodkladne upraviť pomery a taktiež že existujú skutočnosti hodnoverne osvedčujúce dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Z predloženého návrhu matky a zo správy ÚPSVaR Prešov súd dospel k záveru, že nie je potrebné bezodkladne upravovať pomery a taktiež v predložennom návrhu neboli uvedené také skutočnosti, ktoré by osvedčili dôvodnosť a trvanie nároku. V súčasnosti vec nie je právoplatne skončená, nakoľko matka sa voči výroku o striedavej starostlivosti odvolala. Nakoľko

rodičia nie sú schopní komunikovať, súd nariadil znalecké dokazovanie, kde v súčasnosti znalkyňa vypracováva znalecký posudok. Z vyjadrení detí nie je zrejmé, u ktorého rodiča by preferovali bývať, nakoľko v apríli sa vyjadrili, že u matky a na konci prázdnin, v auguste, že u otca. Taktiež ÚPSVaR Prešov sa vyjadril, že deti prezentujú názory v súlade s tým, ako im to aktuálne vyhovuje. Žiaden z rodičov neuviedol také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu aktuálne vykonateľného rozhodnutia o striedavej starostlivosti. Deti majú u oboch rodičov vhodné prostredie k rozvoju po všetkých stránkach. Čo sa týka nedodržiavania režimu striedavej starostlivosti zo strany otca, matka má k dispozícii inštitút výkonu rozhodnutia a súd nie je toho názoru, že je to dôvod pre zmenu aktuálneho stavu. Preto súd po posúdení všetkých skutočností návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

Obsah odvolania

4. Proti tomuto uzneseniu v zákonnej lehote podala odvolanie matka. Navrhla, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zmenil a vyhovel jej návrhu v celom rozsahu. V odvolaní ďalej uviedla, že nesúhlasí s názorom súdu, že tu nie sú splnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia. Striedavú starostlivosť rodičia dodržiavali až do 09.08.2019, kedy podľa dohody mala matka deti prevziať od otca, avšak otec bez zjavného dôvodu deti odmietol matke odovzdať. Striedavá starostlivosť sa tak prestala realizovať, po pohovore na ÚPSVaR sa otec zaviazal, že deti budú k matke chodiť aspoň počas troch dní, avšak aj táto dohoda bola zo strany otca splnená len dvakrát. Matka s takýmto postupom súhlasila len na základe odporúčania kolíznej opatrovníčky, aby svoje deti vídávala aspoň na pár dní. Otec s matkou odmieta komunikovať, celá komunikácia z jeho strany je plná vulgarizmov, výčitiek, obviňovania. Súčasná situácia je taká, že mal. W. bol u matky naposledy 28.08., aj to len na dva dni. Maloletý W. bol u matky týždeň, aj to len „vďaka“ tomu, že mal. W. bol v tom čase (od 13.09 do 20.09) s otcom hospitalizovaný v nemocnici v I. pre gastro problémy. Počas celej tejto hospitalizácie mal. W. sa matka opakovane domáhala informácií o jeho zdravotnom stave, avšak ten nereagoval. Zo strany otca ide o zrejmu snahu vylúčiť matku zo života maloletých detí, čo je neprípustné. Otec odmieta chlapcov k matke pustiť, ovplyvňuje ich tvrdeniami, že keď nebudú chodiť k mame do M., mama sa k nim vráti do Q.. Otec odopiera matke možnosť byť so synmi dokonca aj v čase, keď zrejme matku potrebujú najviac, v čase choroby. Zdravotné problémy mal. W. sa počas pobytu u otca vyskytujú opakovane. Najskôr to bol pásový opar, teraz gastro problémy, pričom nie je vylúčené, že tieto zdravotné problémy sú následkom stresových situácií, ktorým je dieťa v dôsledku problémov v rodine vystavené. Po návrate z nemocnice (dňa 20.09.2019) dňa 27.09. je mal. W. objednaný na kontrolu v S., ktorej sa pravidelne podrobuje. Otec opäť odmietol prítomnosť matky na tejto ceste. Keď však matka chcela aspoň v tom čase byť so starším W., len tak mimochodom jej oznámil, že aj W. ide do S. na vyšetrenie. K akému lekárovi, to však matka doposiaľ nevie. Pritom vzťah detí k matke je pozitívny, rovnako aj matky k deťom. Maloletý W. pri šetrení kolíznou opatrovníčkou uviedol, že chce bývať s matkou. Rovnako matka nemožnosťou vídať svoje deti a starať sa o ne veľmi trpí a je pre ňu táto situácia nepochopiteľná. Je jednoznačne v záujme maloletých detí, aby mali zabezpečenú starostlivosť aj zo strany matky. Obaja chlapci sú vo veku, kedy je matka nenahraditeľná, a o to viac v situáciách, keď sú chorí. Snaha otca vyčleniť matku zo života detí je v danom prípade nepopierateľná, ale zároveň aj neakceptovateľná. Argumentácia, že deti k matke nechcú ísť, neobstojí, keďže až do polovice augusta striedavá starostlivosť riadne prebiehala, dokonca deti preferovali pobyt u mamky. Vzhľadom na tieto skutočnosti má za to, že je dôvodné nariadiť neodkladné opatrenie a súčasné zlé vzťahy medzi rodičmi predbežne upraviť. Je zrejmé, že pokiaľ nebude definitívne rozhodnuté o úprave rodičovských práv, medzi rodičmi budú pokračovať konfliktné situácie. Nejednoznačná situácia v rodine vyvoláva len ďalšie konflikty, opakované riešené aj políciou. čím trpia predovšetkým maloleté deti. Tieto sú ukrátené o možnosť byť s mamou, mať jej starostlivosť. Obmedzovanie kontaktu s matkou zo strany otca nemôže byť na ich prospech, o to viac, keď je ktoréhokoľvek z detí choré a matku a jej starostlivosť potrebuje o to viac. Neobstojí ani argumentácia súdu, že vo veci je nariadené znalecké dokazovanie. Ak aj súd 1. inštancie rozhodne na základe výsledkov znaleckého dokazovania, pre možnosť podania odvolania aj toto rozhodnutie bude právoplatné až po istom čase. Zastáva názor, že ponechať súčasný stav, kedy matka nemôže svoje deti ani vídať, nieto zabezpečovať starostlivosť o ne po obdobie ďalších niekoľko mesiacov, nie je prípustné. A nemožno sa ani spoliehať na dodržiavanie dohôd zo strany otca, keďže dohodu o striedavej osobnej starostlivosti rovnako nedodržiaval.

5. Otec vo svojom písomnom vyjadrení navrhol uznesenie potvrdiť ako vecne správne.

Hodnotenie odvolacieho súdu

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok ďalej len C.s.p.) v zmysle ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 C.s.p., vzhľadom na včas podané odvolania (§ 362 ods. 1 C.s.p.), preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutých častiach, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl.

C.s.p., doplnil dokazovanie vyžiadanim správny o prešetrení pomerov v rodine matky, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p a contrario) a dospel k záveru, že je dôvodný postup podľa § 388 Cs.p.

Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa čl. 5 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), súd postupuje z úradnej povinnosti na základe zákona na účely prejednávania a rozhodnutia veci tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.

Podľa § 367 ods. 1 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

7. Súd prvej inštancie svoj záver o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia založil na konštatovaní, že nie sú splnené podmienky pre jeho nariadenie.

8. S týmto záverom sa odvolací súd nestotožňuje. Ako to vyplýva z obsahu spisu a tvrdení matky v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, rodičia dodržiavali na pokyn súdu striedavú starostlivosť, čo sa však v súčasnosti zmenilo a matka má problém dohodnúť sa s otcom a realizovať osobnú starostlivosť o deti. Vo veci samej nie je možné predpokladať, rozhodnutie v krátkej dobe. Za takejto situácie sa úprava pomerov nariadením neodkladného opatrenia javí ako potrebná.

9. Z obsahu spisu má odvolací súd za preukázané, že obaja rodičia spĺňajú predpoklady pre starostlivosť o maloleté deti. Majú zabezpečené vhodné materiálne podmienky pre zdravý psychický a fyzický vývin mal. detí. Neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by niektorého z rodičov diskvalifikovali z výkonu starostlivosti o deti. Na strane detí je vytvorené silné citové puto vo vzťahu k matke i otcovi. V konaní boli vypočuté mal. deti, ktoré uviedli, že chcú byť v starostlivosti oboch rodičov (čl.109).

10. Ak medzi rodičom a maloletým dieťaťom vznikli rodinné zväzky, štát musí konať tak, aby sa mohli tieto zväzky ďalej rozvíjať (porov. Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Keegan vs. Írsko č. 16969/90 zo dňa 26.5.2004, Kroon vs. Holandsko č. 18535/91 zo dňa 27.10.1994).

11. Byť spolu je pre rodiča a jeho dieťa základným prvkom rodinného života (porov. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Bronda vs. Taliansko č. 22430/93 zo dňa 9.6.1998) vyplývajúceho z čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

12. Problematická zostáva nedostatočná komunikácia medzi rodičmi, ich vzájomné narušené vzťahy, čo bolo v konaní vo veci samej podľa názoru odvolacieho súdu dôvodom pre zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola nariadená striedavá starostlivosť a ktorému bola v ďalšom konaní uložená povinnosť doplniť dokazovanie na posúdenie vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti. Je neprípustné, aby rodič účelovo s cieľom vylúčiť nariadenie striedavej starostlivosti nekomunikoval, osočoval, resp. bránil v stretávaní sa druhého rodiča s deťmi. Takéto konanie musí byť vždy vyhodnotené v neprospech toho rodiča, ktorý sa takéhoto konania v rozpore so záujmom dieťaťa dopúšťa. Dôvodom brániacim zvereniu maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti nie je bez ďalšieho nedostatočná komunikácia medzi rodičmi. Je to dané tým, že by prípadná zhoršená komunikácia mohla účelovo viesť k vylúčeniu striedavej osobnej starostlivosti, kedy by šlo o ústupok vzájomnej rivalite rodičov a otváral by sa priestor k zneužitiu postavenia rodiča, ktorý mal maloleté dieťa doposiaľ zverené do svojej osobnej starostlivosti (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 1206/09).

13. Rodičia nesú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Odvolací súd apeluje na oboch rodičov, aby spolu za účelom dosiahnutia najlepšieho záujmu pre mal. deti komunikovali, a to nielen počas nariadenej striedavej osobnej starostlivosti. Schopnosť rodičov k vzájomnej kooperácii by mala vychádzať z ich intelektuálnej a kultúrnej úrovne. Odvolací súd je presvedčený, že pod odborným vedením a v prípade vynaloženia úprimnej snahy obidvoch rodičov je možné odstrániť konflikty a nastaviť ich vzájomnú komunikáciu týkajúcu sa maloletých detí tak, aby bola v najlepšom záujme detí.

14. Záujmom dieťaťa je nepochybne, aby bolo v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva rolu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že i ten druhý rodič je dobrým rodičom. Odvolací súd preto znova apeluje na rodičov, aby sa pri výkone predbežne nariadenej striedavej osobnej starostlivosti snažili dohodnúť na výchovných princípoch, zachovávali podobné výchovné postupy a stereotypy, viac komunikovali o veciach týkajúcich sa mal. detí (pravdivo informovali, čo sa udialo v priebehu pobytu u jedného z nich, informovali o všetkých podstatných záležitostiach týkajúcich sa zdravotného stavu detí), nesúťažili o ich lásku, neočierňovali druhého rodiča a aby nenastal stav, že by o druhom rodičovi nehovorili vôbec.

Podľa § 37 ods. 2 písm. d) ZoR, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení: uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo odbornému poradenstvu v špecializovaných zariadeniach.

15. Pre účely realizácie neodkladného opatrenia, ako aj za účelom dosiahnutia dlhodobého cieľa, ktorým je nastavenie komunikácie rodičov v záujme maloletých detí, odvolací súd dáva podnet súdu I. inštancie na uloženie výchovného opatrenia vo forme odborného poradenstva rodičom, ktorého absolvovanie by malo predchádzať rozhodnutiu o najvhodnejšej forme osobnej starostlivosti vo veci samej.

16. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

17. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).